

УДК 334.012.82 (477)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЩОДО ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**Панкова А.Ю., к.е.н.
Вайноська Г.С.***Запорізький національний технічний університет*

У статті розглянуто реальний стан України в політичному і економічному аспекті. Одним з найбільш перспективних виходів з кризового стану для України є інтеграція в Європейський Союз. Серед східноєвропейських держав Україна є одним з найменш активних реформаторів - зміни, які відбулися з часів краху комуністичного табору, значно менші, ніж в сусідніх державах - членах ЄС. Наслідки такого зволікання стали катастрофічними для громадян України. На початку 90-х років ХХ сторіччя Україна перебувала приблизно на одному рівні економічного розвитку з такими країнами, як Польща, Словаччина та Румунія. На цей час Україна відстає від них у кілька разів. Темпи економічного зростання в Україні значно нижчі за темпи зростання економіки сусідніх західних держав. У статті розглядаються всі можливі перспективи і недоліки такого рішення проблеми. Також зазначено чому все таки Європейський Союз є настільки привабливим для багатьох країн, які ще не входять до його складу.

Ключові слова: Інтеграція, співпраця, Європейський Союз, європейська інтеграція, економічні реформи

UDC 334.012.82 (477)

RECENT ISSUES OF UKRAINE'S INTEGRATION INTO THE EUROPEAN UNION**Pankova A., PhD in Economics
Vainovska A.***Zaporizhzhya national technical university*

Existed state of Ukraine in political and economic terms has been analyzed in the article. The authors emphasize that one of the most promising way of overcoming nowadays' crisis for Ukraine is its integration into the European Union. Meanwhile and nevertheless Ukraine is one of the least active reformers among Central and East European countries; changes that have been occurring since the time of the collapse of the communist camp, is still much lower than in neighboring countries - EU members. The consequences of such postponement have become catastrophic for Ukrainian citizens. At the beginning of 1990th the level of economic development was very close to those in Poland, Slovakia, and Romania. Now Ukraine demonstrates couple time's lower level of economic development comparing with the countries mentioned before.

Besides the authors notice that speed of economic growth in Ukraine is much lower than in neighboring western European countries. The article examines all possible perspectives and disadvantages to overcome this situation. The authors also pay attention to the issue why the EU is so attractive for many countries to integrate it.

Keywords: integration, cooperation, European Union, European integration, economic reforms

Актуальність даної статті обумовлена тим, що на даний момент економічне та політичне становище нашої країни знаходиться в занепаді. Провідні політики і економісти шукають усі можливі шляхи виходу із затяжної кризи, а також шляхи набуття стабільної політичної і економічної ситуації. Одним з можливих виходів з кризи може стати євроінтеграція України.

Проблемами співпраці та інтеграції України з ЄС знайшли своє відображення у наукових працях вітчизняні вчених галузі державного управління П. Гайдуцького, К. Громогласової, Н. Гнидюка, І. Кучериви, В. Говорухи, О. Гончаренко, В. Дзюндзюка, І. Куліша, А. Лавренчука, О. Малиновської, Л. Пісьмаченко, О. Пойченко, В. Стрельцова, А. Тамма, роботах та монографіях таких авторів, як І. Бережнюк, С. Боротничек, А.С Гальчинський, О.А. Корнієвський, В. Опришко, Н. Пирець, П. Пашко, В. Посельський, М. Тонєв, Є.Д.Холстїніна, О.Дугїна, З.Бжезинський, О.Лєдєєва, С.Хантїнгтона. Але не досить досконало розглянуто питання щодо позитивних та негативних факторів інтеграції.

Метою статті є визначення позитивних та негативних факторів інтеграції України до Європейського Союзу.

Виклад основного матеріалу. Інтеграція України до ЄС має багато політичних переваг, які пов'язані насамперед із формуванням надійних механізмів політичної стабільності, демократії та безпеки, відкритє шлях до колективних структур спільної безпеки Євросоюзу, забезпечить ефективнішу координацію дій із європейськими державами активізує співробітництво у боротьбі з організованою злочинністю, контрабандою, нелегальною міграцією, наркобізнесом і под. Це можливо, тому що Європейський Союз об'єднує 28 держав з населенням понад 505 млн. людей. Загальний валовий внутрішній продукт Європейського Союзу становить понад 18,4 трлн. \$.

Європейський Союз – це унікальне об'єднання країн Європи, які через створення спільного ринку, економічного та валютного союзу, а також шляхом реалізації спільної політики й діяльності мають на меті забезпечити безперервне економічне зростання, соціальний розвиток і згуртованість країн-учасниць [2].

Держави Європейського Союзу (ЄС) створили спільні інституції, яким делегували частину своїх національних повноважень так, що рішення в певних сферах загальних інтересів можуть увалюватись демократичним шляхом на загальноєвропейському рівні. Таке усупільнення суверенітетів називають також «європейською інтеграцією» [3].

Головними цілями Європейського Союзу у відповідності із Амстердамським договором є:

- створення міцного союзу народів Європи;
- сприяння збалансованому та тривалому економ прогресу завдяки ліквідації внутрішніх кордонів, посиленню економічної та соціальної взаємодії;
- утвердження власної ідентичності в міжнародній сфері шляхом проведення спільної зовнішньої політики і політики в галузі безпеки, а в перспективі і спільної оборонної політики;
- розвиток співробітництва в юридичній сфері;
- збереження та примноження загального добробуту [4].

Європейське інтеграційне об'єднання – це об'єднання груп розвинутих країн, які взаємодіють, торгують та переміщують в серединні угруповання товари, послуги, фактори виробництва та робочу силу. Тобто це є зоною вільної торгівлі, але не просто зоною вільної торгівлі, а розширеною. Оскільки саме розширена ЗВТ пропонує такий спектр мобілізації, Україна прагне користуватись ЗВТ вже досить довгий час. Це буде сприятливо впливати на подальший розвиток нашої [5, с. 158– 159].

Сама мета інтеграції, як доводить досвід практично всіх нових країн членів ЄС, стала потужним стимулом необхідних для цього соціально-економічних перетворень. Після розширення Україна стає безпосереднім сусідом ЄС, що визначить посилення впливу ЄС на Україну, зокрема, в контексті подальшої демократизації українського суспільства і зміцнення європейської орієнтації населення України [6].

Євроінтеграційні прагнення України стали невід'ємними реаліями політичного сьогодення, а європейські орієнтири набули практичного

втілення у низці рішень та дій і української держави, й офіційних органів Євросоюзу [6]. Інтеграція України до ЄС має переваги і недоліки, основні з яких наведені нижче [7].

Таблиця 1- Переваги та недоліки інтеграції України до ЄС

Вектор розвитку	Переваги	Недоліки
Політичний	<ul style="list-style-type: none"> - Будучи членом ЄС, Україна буде залучена до Спільної європейської політики безпеки та оборони (СЄПБО), яка гарантуватиме Україні державний суверенітет і територіальну недоторканість. - Стабільність політичної системи. 	<ul style="list-style-type: none"> - Небезпека втягнення України в конфлікт цивілізацій між Заходом і мусульманським світом. - Погіршення відносин з країнами СНД. - Невизначеність стратегії розвитку ЄС.
Економічний	<ul style="list-style-type: none"> - Забезпечення розвитку малого та середнього бізнесу. Набуває особливої значущості проведення політики продуктивної зайнятості. - Впровадження стандартів ЄС у виробництво. - Україна, будучи членом ЄС, матиме значні можливості для динамічного розвитку туристичної та рекреаційної галузі, розширення міжнародного співробітництва в цій сфері. - Об'єднання енергетичних потенціалів країн у масштабах Євразійського континенту, посилення ролі України як енерготранзитної держави. 	<ul style="list-style-type: none"> - Можливе переміщення в Україну шкідливих виробництв. - Втрата конкурентоспроможності певних галузей. - Складність переходу на європейський рівень цін, який призводить до різкого подорожчання товарів першої необхідності.
Соціальний	<ul style="list-style-type: none"> - Формування середнього класу. - Реформування освіти, охорони здоров'я, соціального захисту. - Ефективний захист прав людини в інституціях ЄС. 	<ul style="list-style-type: none"> - Поглиблення демографічного спаду. - Проблема незаконної міграції та відтоку кадрів. - Ускладнення візового режиму зі східними сусідами.
Культурний	<ul style="list-style-type: none"> - Поширення української культури в країнах ЄС. - Широкий доступ до інформаційного потенціалу. 	<ul style="list-style-type: none"> - Переоцінка культурно-освітніх напрямків, що фактично означає зближення суспільної моралі з нормами країн Заходу. Крім того, ЄС є інструментом ідеологічного тиску на Україну.

Джерело: [12]

Євроінтеграція сприятиме зростанню продуктивності економіки та темпів технологічної модернізації під впливом конкуренції на єдиному європейському ринку та забезпеченню вільного доступу до новітніх технологій, капіталу, інформації; підвищенню кваліфікації робочої сили за умов їх вільного руху в межах єдиного ринку; створенню більш сприятливого інвестиційного середовища; істотному зростанню обсягів

торгівлі на ринку ЄС; створенню передумов для прискореного зростання взаємообміну в галузях з підвищеним рівнем науки та техноємності; підвищенню якості регулятивних інститутів у бюджетній, банківській, фінансовій сферах та корпоративному управлінні. Економічна інтеграція також надасть можливість використовувати фонди регіонального розвитку ЄС для прискорення виходу на вищий рівень економічного розвитку, властивий більш розвиненим країнам Євросоюзу [8, с.64].

Говорячи про фактори, що гальмують рух України до Європи виділимо низку таких внутрішніх проблем:

По-перше, це повільність у проведенні економічних реформ, відсутність помітних результатів внутрішніх соціально-економічних трансформацій. Без цього вступ до ЄС буде залишатися недосяжною мрією.

По-друге, тривогу викликає високий рівень корупції та економічної злочинності.

По-третє, відсутність консенсусу стосовно європейського вибору як серед населення, так і на рівні державних інституцій.

По-п'яте, явний дефіцит досвідчених фахівців з євроінтеграції, насамперед, серед політичної еліти і державних службовців України [9].

Отже, Україні під час вступу до ЄС, слід акцентувати увагу на використанні саме позитивних моментів євроінтеграції з оптимальним вектором розвитку стратегії та лінію поведінки по запобіганню зазначених загроз на територію України [10].

Для України може бути доцільним розбудова системи інноваційної інфраструктури (центрів трансферу технологій, технопарків тощо) з метою стимулювання поширення інновацій та нових технологій, залучення науково-дослідних установ до реалізації проектів, особливо на регіональному рівні.

Основною передумовою забезпечення ефективності вказаних заходів має стати перегляд існуючих пріоритетів інвестиційного та інноваційного розвитку. Як підтверджує досвід однієї із успішних країн Західної Європи, лише внаслідок відокремлення чітких, економічно обґрунтованих пріоритетів є можливим продуктивне використання стимулюючих заходів, що дозволяють підвищити інвестиційну конкурентоспроможність національної економіки [11, с. 25-27].

Саме тому, входження до Європейського Союзу є логічним прагненням України до цивілізованої правової держави та розбудови демократичного суспільства. Інтеграція до Європейського Союзу є шансом для України остаточно перетворитися на стабільну державу, яка володіє безліччю перспектив.

Отже, в Україні є необхідні передумови не тільки для економічного зростання, але й для економічного і соціального процвітання. Насамперед це значні людські, технологічні, виробничі і природні ресурси: кваліфікований персонал нового покоління, виробничий і науково-технічний потенціал, що послугує стартовим майданчиком для переходу до освоєння стратегічно важливого вектору міжнародних відносин з Європейським Союзом [12].

Слід також підкреслити перспективи для України після вступу до ЄС:

Політичні перспективи – передбачають стабільність політичної системи, сприйняття України як важливого суб'єкта політичних відносин

Економічні перспективи – передбачають забезпечення розвитку малого та середнього бізнесу, а також впровадження стандартів ЄС у виробництві.

Соціальні перспективи – мають на меті формування середнього класу та проведення реформування освіти, охорони здоров'я, соціального захисту [13].

Проте, також виділяють недоліки від вступу до ЄС:

Політичні недоліки несуть із собою часткову втрату суверенітету та підпорядкування територій органам ЄС, невизначеність стратегії розвитку, що також не дуже добре вплине на економічний стан, оскільки між країнами ЄС існує в деякій мірі висока конкуренція в деяких галузях, а також негативним чинником буде погіршення взаємин із країнами СНД.

Економічні недоліки – передбачають втрату конкурентоспроможності певних галузей, складність переходу на європейський рівень цін, квотування певних видів товарів

Соціальні недоліки – це ускладнення візового режиму із східними сусідами [14, с. 35].

Щодо загроз від вступу України до ЄС їх виділяють – політичні, економічні та соціальні. Політичні загрози – це небезпека втягнення України в конфлікт цивілізацій між Заходом і мусульманським світом. Економічні загрози – передбачають можливе переміщення до України шкідливих виробництв, використання України як сировинного приладку, використання України як дешевої робочої сили. Соціальні загрози несуть на меті поглиблення демографічного спаду, незаконна міграція та вплив кадрів [13].

Ще однією проблемою інтеграції України до ЄС є не підготовлене до європейських стандартів українське законодавство. Повинна здійснитись адаптація українського законодавства із європейським, це має здійснюватися за рахунок реформування української правової системи та поступове приведення її у відповідність із європейськими стандартами. Ця адаптація повинна охопити усі сфери права, такі як : приватне, митне, трудове, фінансове, податкове законодавство, законодавство про інтелектуальну власність, охорону праці, життя та здоров'я, навколишнього середовища та багато іншого [5, с. 160].

Висновок. Отже, узагальнюючи результати дослідження щодо інтеграційних процесів України в контексті даного дослідження слід розуміти, що європейська інтеграція для України є шляхом покращення та модернізації економіки, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника, вільний рух в середині інтеграційного об'єднання кваліфікованої робочої сили, товарів, послуг, факторів виробництва, а також це все передбачає вихід на єдиний спільний ринок. Співробітництво України з ЄС сприятиме наближенню нашої держави до високих європейських стандартів, підвищенню рівня життя та добробуту населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. «Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2016 рік» № 418-р — редакція від 27.05.2016 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249104044>].
2. Європейський союз [Електронний ресурс] / Ваш ключ до європейського союзу - Режим доступу до ресурсу: <http://www.turkaramamotoru.com/uk/-926.html>

3. Договір про Європейський Союз (Маастрихт, 7 грудня 1992 р.) [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_029?test=4/UMfPEGznhhy2S.ZipdfRjXHI4q2s80msh8Ie6
4. Європейський союз / Ваш ключ до європейського союзу [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://euinfo.tut.su/>
5. Федоришина, О.О. Проблеми інтеграції України до Європейського Союзу / О.О. Федоришина // Ефективна економіка. – 2014. – Випуск № 4. – С. 158–162.
6. Хто є хто в Європейському Союзі. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.europa.eu.int/comm/igc2000/dialogue/info/offdoc>
7. Переваги та недоліки Євроінтеграції України [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://confer-dsum.ucoz.ua/_/Г/0/9724803
8. Сльозко О. Європейський вибір України в контексті інтеграції в ЄС / Сльозко О. // Україна у світовому економічному просторі / Ін-т економіки упр. та госп. права. — К.: Таксон. — 2008. — 246 с — С.63-81.
9. Фіалко А. Проблеми і перспективи інтеграції України до ЄС. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://vwww.uceps.org.ua/ua/>
10. Чалий В. Перспективи євроінтеграції України / В.Чалий // Аргументи і факти. - 2007. - № 25. - С. 6 - 10.
11. Яковенко Л. Роль банків в інвестиційному забезпеченні діяльності реального сектора / Л. Яковенко // Банківська справа. - 2000. - №1. - С. 25-27.
12. Полторацька О.Т., к.е.н., Кириченко А.І. Стратегічний вектор розвитку зовнішньоекономічних відносин України з Європейським Союзом Економічний простір: Збірник наукових праць. - №107. - Дніпропетровськ: ПДАБА, 2016. - 262 с.
13. Інвестиційне співробітництво між Україною та ЄС / Постійне представництво України при ЮНЕСКО, 2013. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://unesco.mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/european-integration/uk-eu-investment>
14. Батаренко, А. О. Проблеми та перспективи європейської інтеграції України / А.О. Батаренко // Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. – 2014. – № 1. – С. 34–37.

REFERENCES:

1. «On approval of a plan of priority actions of the Government in 2016» № 418-p - edition of 27.05.2016 [electronic resource] - Access: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249104044>.
2. The European Union [electronic resource] / your key to the European Union - Access to the property: <http://www.turkaramamotoru.com/uk/-926.html>

3. The Treaty on European Union (Maastricht, 7 December 1992) [electronic resource] - Access: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_02_9?test=4/UMfPEGznhhy2S.ZipdfRjXHI4q2s80msh8Ie6
4. The European Union / your key to the European Union [electronic resource] - Access: <http://euinfo.tut.su/>
5. Fedoryshyn, OO The problems of integration of Ukraine into the European Union / AA Fedoryshyn // Efficient Economy. - 2014. - Issue № 4. - P. 158-162.
6. Who is who in the European Union. [Electronic resource] - Access: <http://www.europa.eu.int/comm/igc2000/dialogue/info/offdoc>
7. Advantages and disadvantages of Ukraine's European integration [electronic resource] - Access: http://confer-dsum.ucoz.ua/_/Г/0/9724803
8. A. Slozko European choice of Ukraine in the context of EU integration / Slozko A. // Ukraine in the world economy / John -t housekeeper Exercise. and households. law. - K.: Tucson. - 2008. - 246 p - S.63-81.
9. Fialko A. Problems and prospects and integration of Ukraine into the EU. [Electronic resource] - Access: <http://vwww.uceps.org.ua/ua/>
10. V. Chaly European integration prospects of Ukraine / Mr. Chalyi // Arguments and facts. - 2007. - № 25. - S. 6 - 10.
11. L. Yakovenko role of investment banks in support of the real sector / L. Yakovenko // Banking. - 2000. - №1. - P. 25-27.
12. Poltoratsky OT, PhD, AI Kirichenko The strategic vector of foreign economic relations of Ukraine with the EU economic space: Collected Works. - №107. - Dnepropetrovsk: PSABA, 2016. - 262 p. S48-60
13. Investment cooperation between Ukraine and the EU / Permanent Mission of Ukraine to UNESCO, 2013. [electronic resource] - Access: <http://unesco.mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/european-integration/ukr-eu-investment>
14. Batarenko, A. Problems and prospects of European integration of Ukraine / A.A Batarenko // Scientific Bulletin of the Institute of International Relations of NAU. - 2014. - № 1. - P. 34-37.